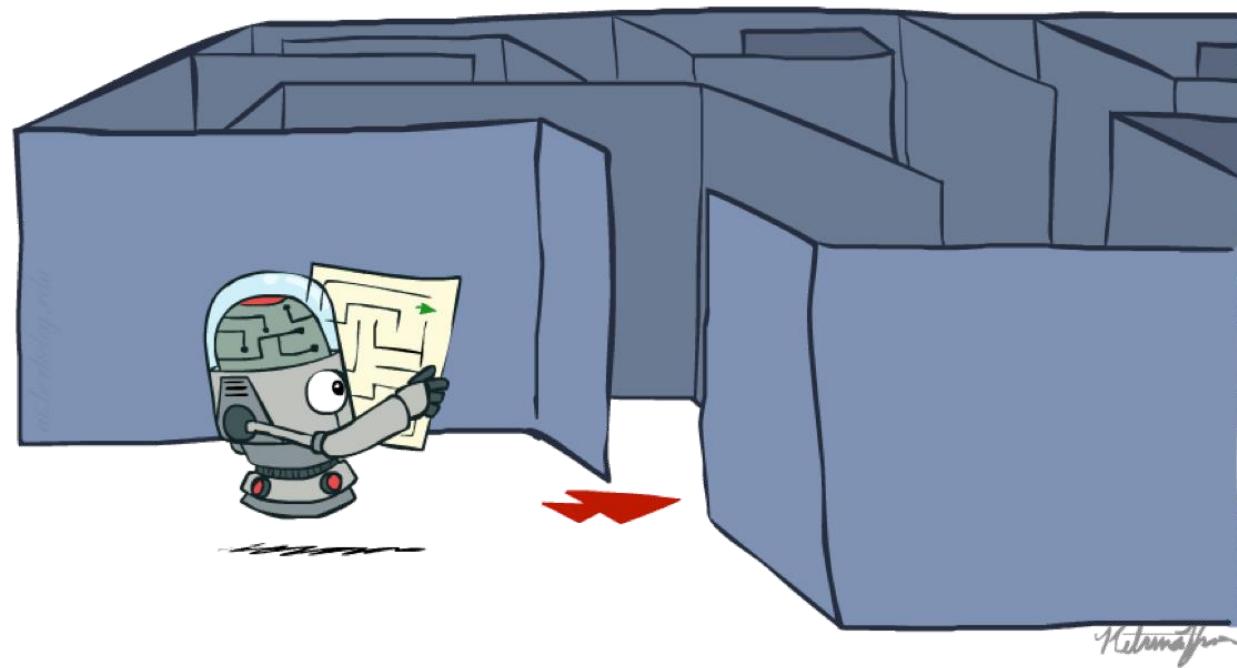

حل مسائل توسط جستجو

سید ناصر رضوی n.razavi@tabrizu.ac.ir
۱۳۹۷

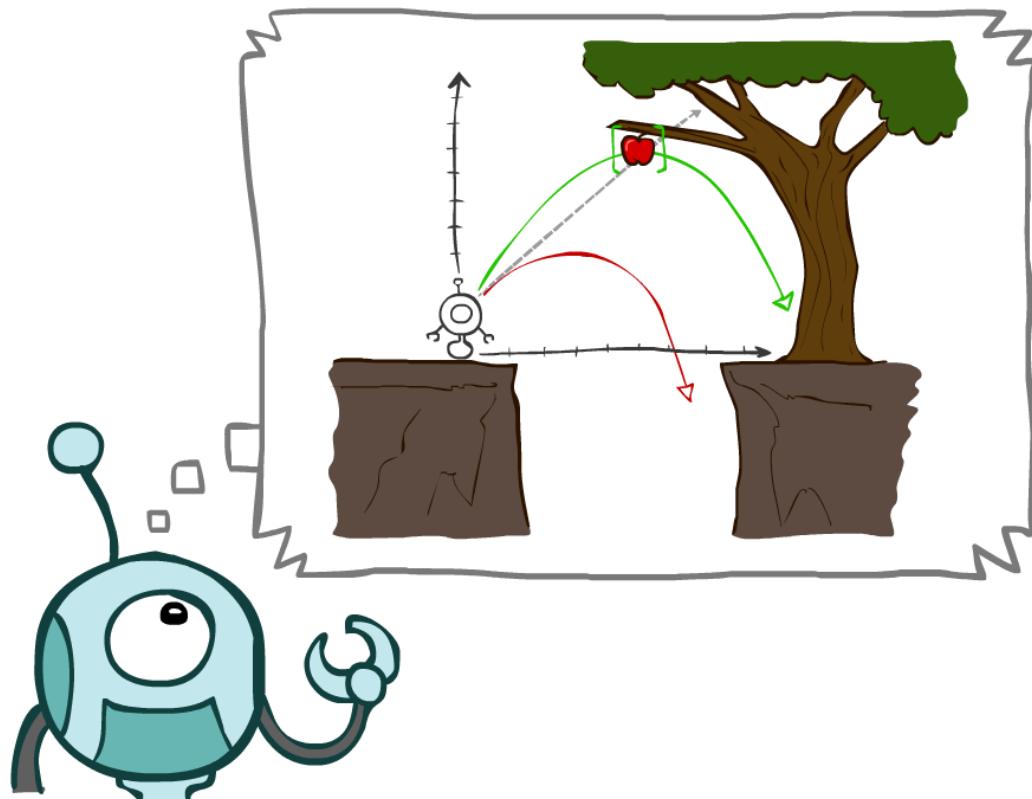
جستجو

۲

فهرست مطالب

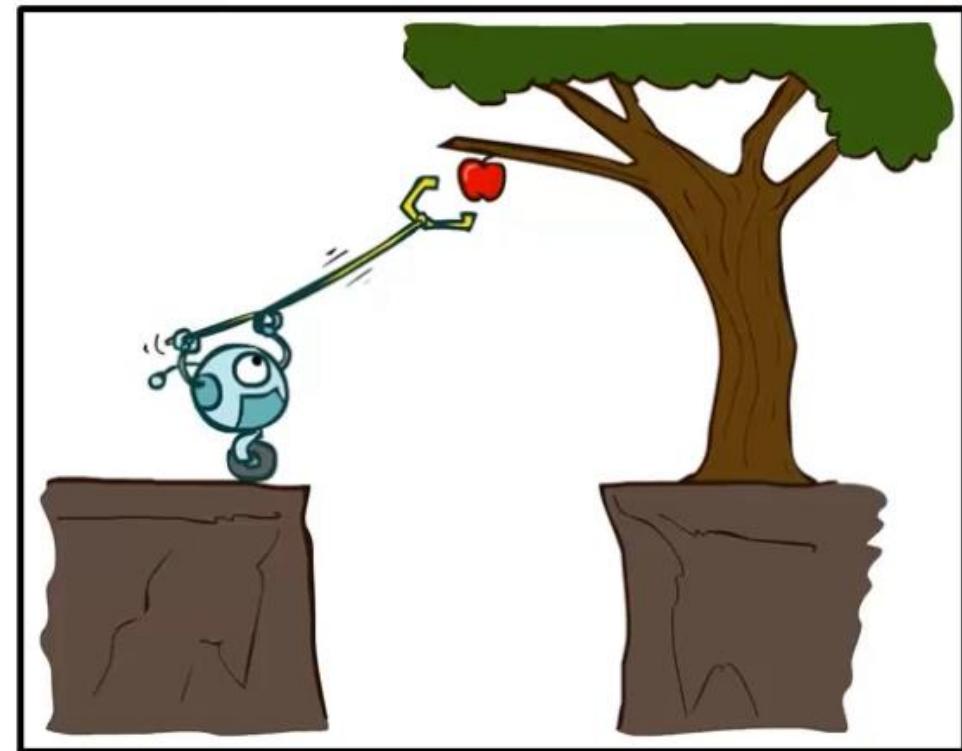
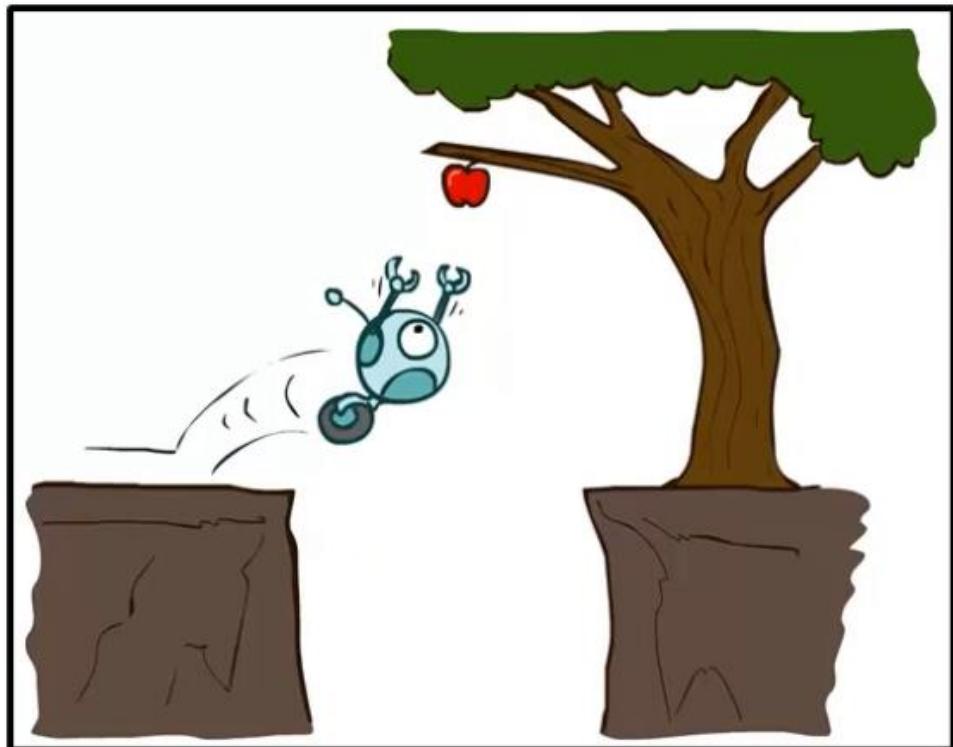
۳

- عامل‌های مبتنی بر جستجو.
- مسائل جستجو.
- الگوریتم‌های جستجوی ناآگاهانه.
  - جستجوی سطحی
  - جستجوی هزینه یکنواخت
  - جستجوی عمقی
  - جستجوی عمقی محدود
  - جستجوی عمیق کننده تکراری

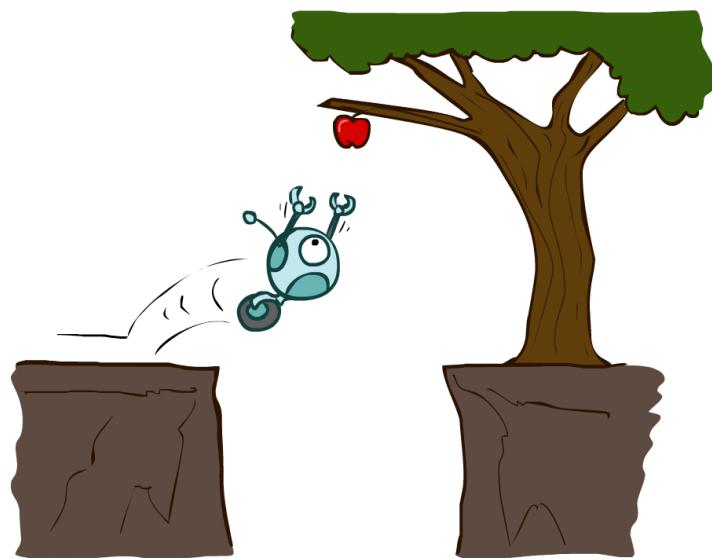
عامل مبتنی بر جستجو

۴

عامل واکنشی

۵

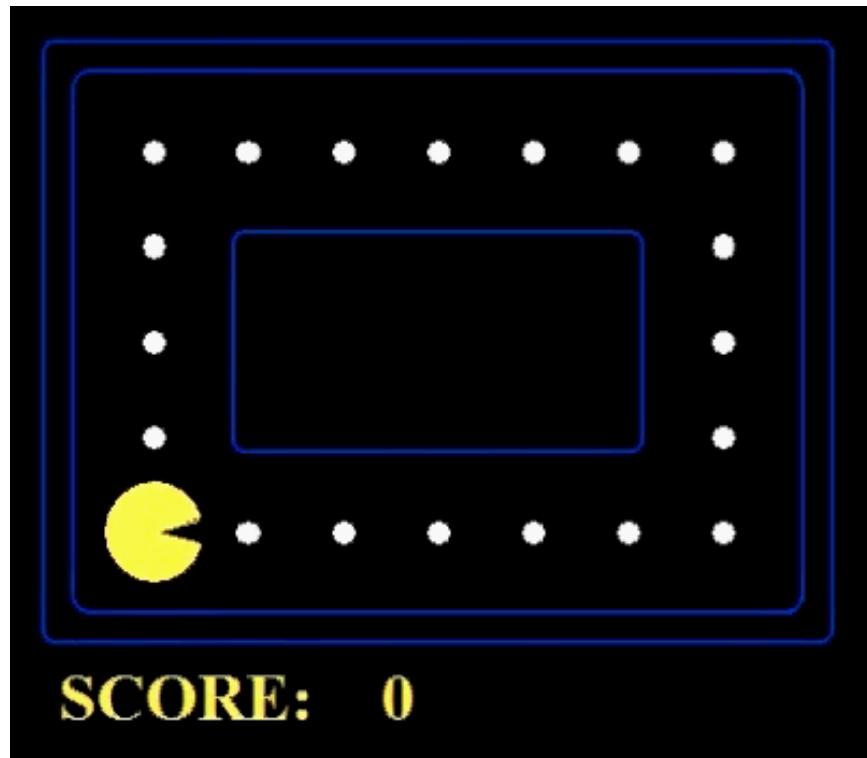
□ عامل واکنشی.

- انتخاب عمل تنها بر اساس درک فعلی از محیط می‌تواند مدلی از حالت فعلی محیط داشته باشد
- تنها حالت فعلی محیط برایش اهمیت دارد
- عواقب عمل انتخاب شده را در نظر نمی‌گیرد
- شامل مجموعه‌ای از قوانین شرط-عمل

□ س. آیا یک عامل واکنشی می‌تواند منطقی عمل کند؟

عامل واکنشی: موفقیت

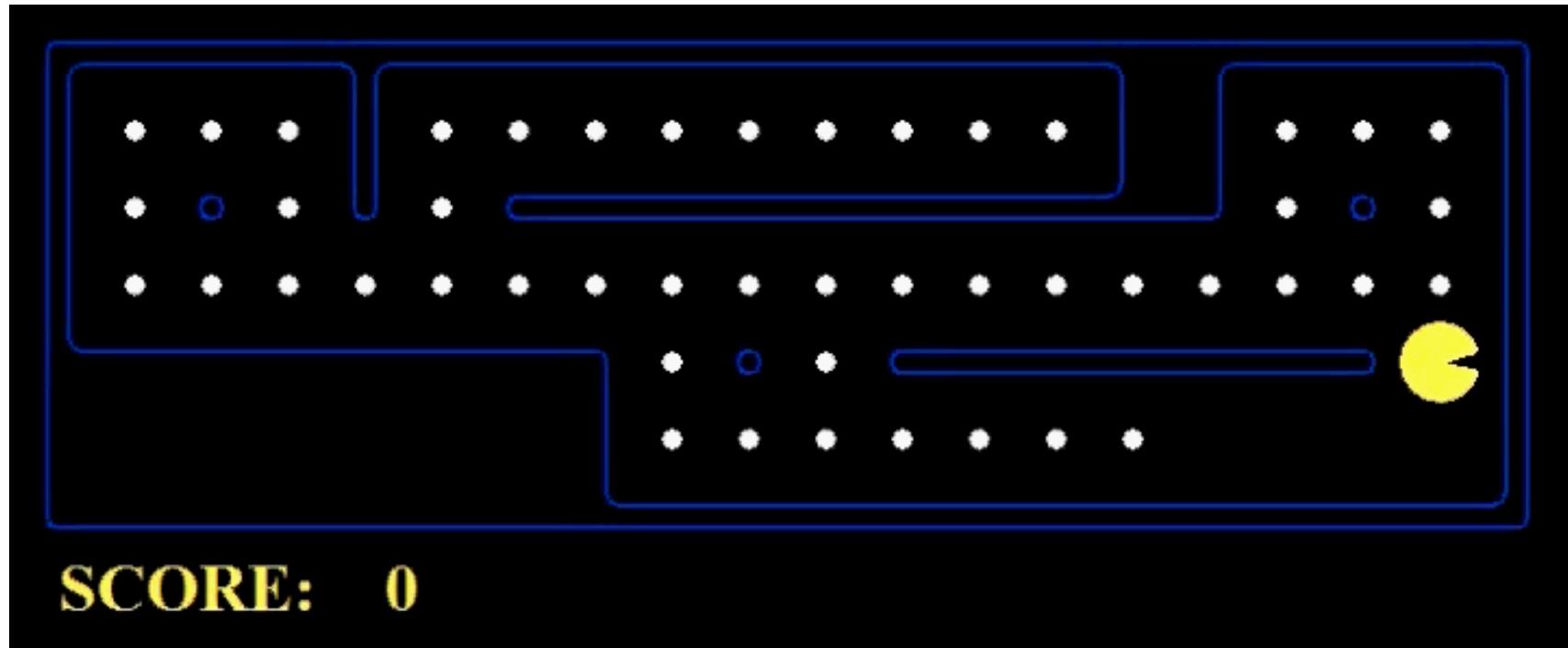
۶

اگر در فانه مجاور غذا وجود دارد، آنگاه آن را بفروز

عامل واکنشی: شکست

۷

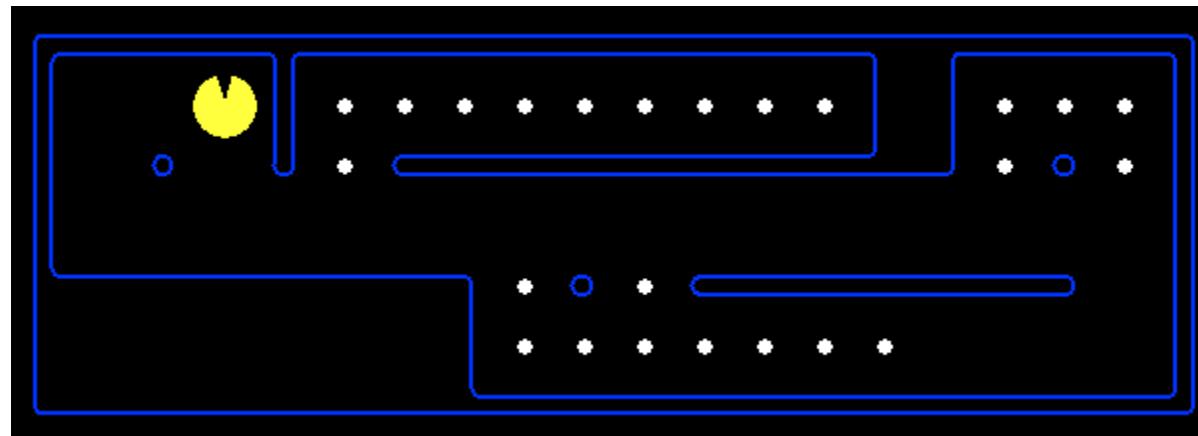
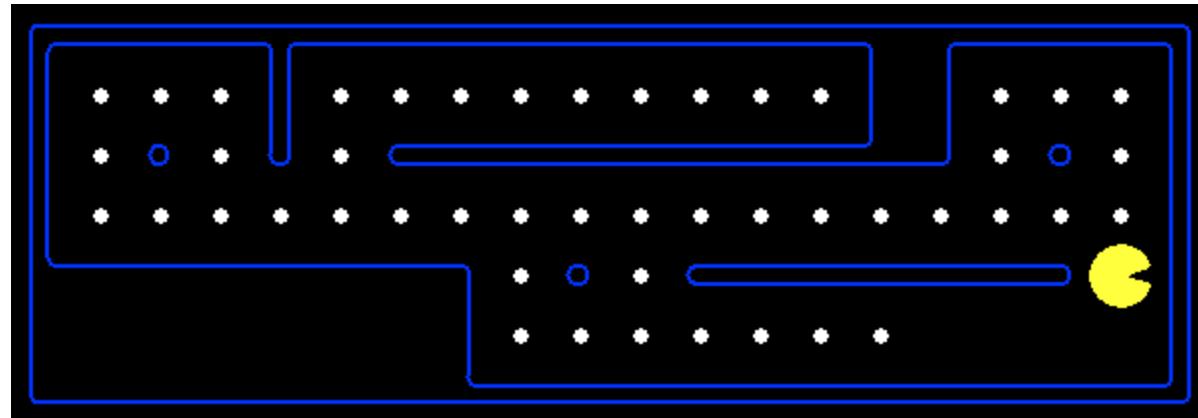

اگر در فانه مجاور غذا وجود دارد، آنگاه آن را بفور

عامل واکنشی: شکست

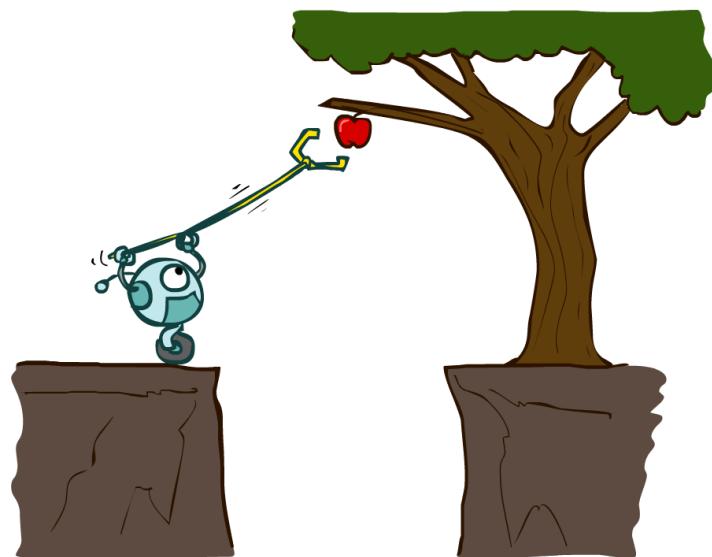
^

اگر در فانه مجاور غذا وجود دارد، آنگاه آن را بفور

عامل هدف‌گرا (برنامه‌ریزی کننده)

۹

□ عامل هدف‌گرا.

□ دارای هدف

□ می‌پرسد «چه می‌شود اگر این عمل را انجام دهم»

□ تصمیم گیری بر اساس عواقب فرضی اعمال [شبیه‌سازی]

□ دارای یک مدل از حالت فعلی محیط و دانش درباره:

■ چگونگی تغییر محیط

■ تاثیر اعمال خود بر محیط

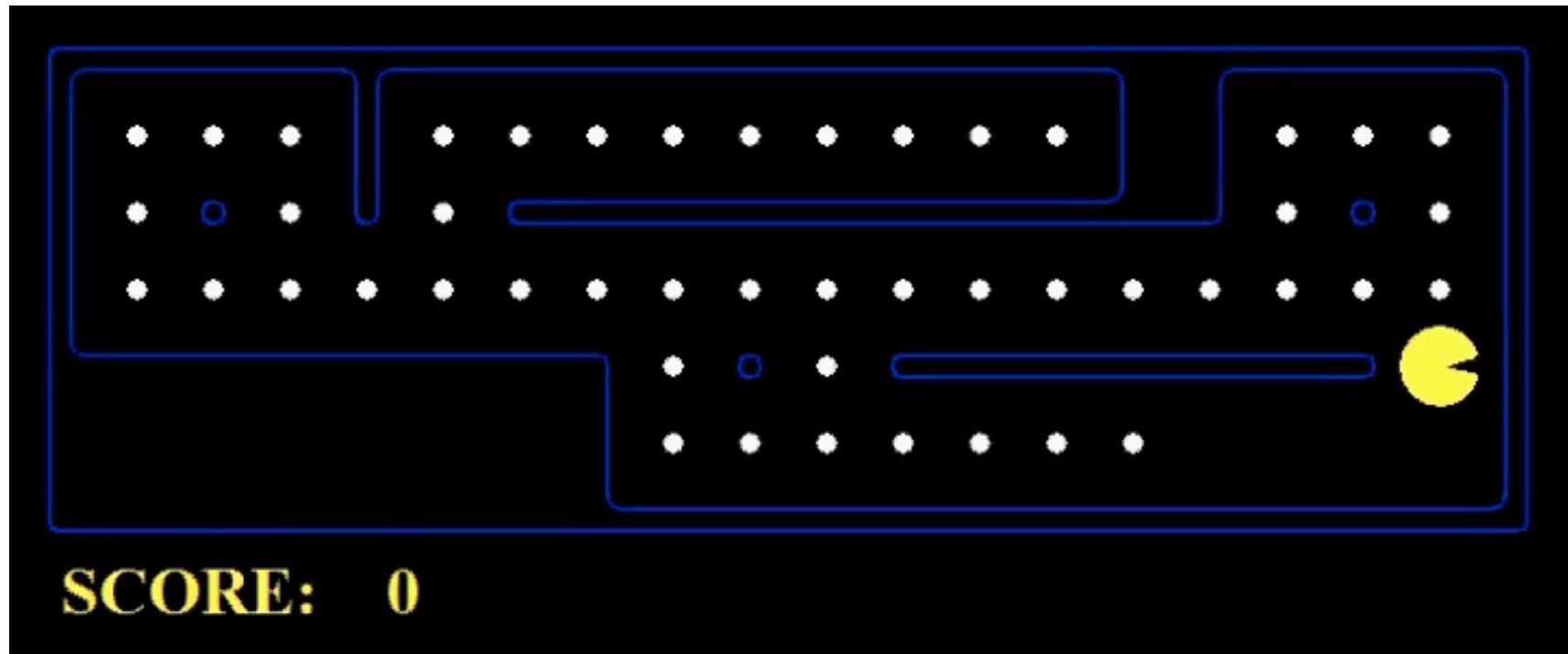
□ برنامه‌ریزی کامل و برنامه‌ریزی بهینه.

□ برنامه‌ریزی کامل: در صورت وجود راه حل حتماً آن را پیدا می‌کند.

□ برنامه‌ریزی بهینه: همواره بهترین راه حل ممکن را پیدا می‌کند.

عامل هدف‌گرا (برنامه‌ریزی کننده)

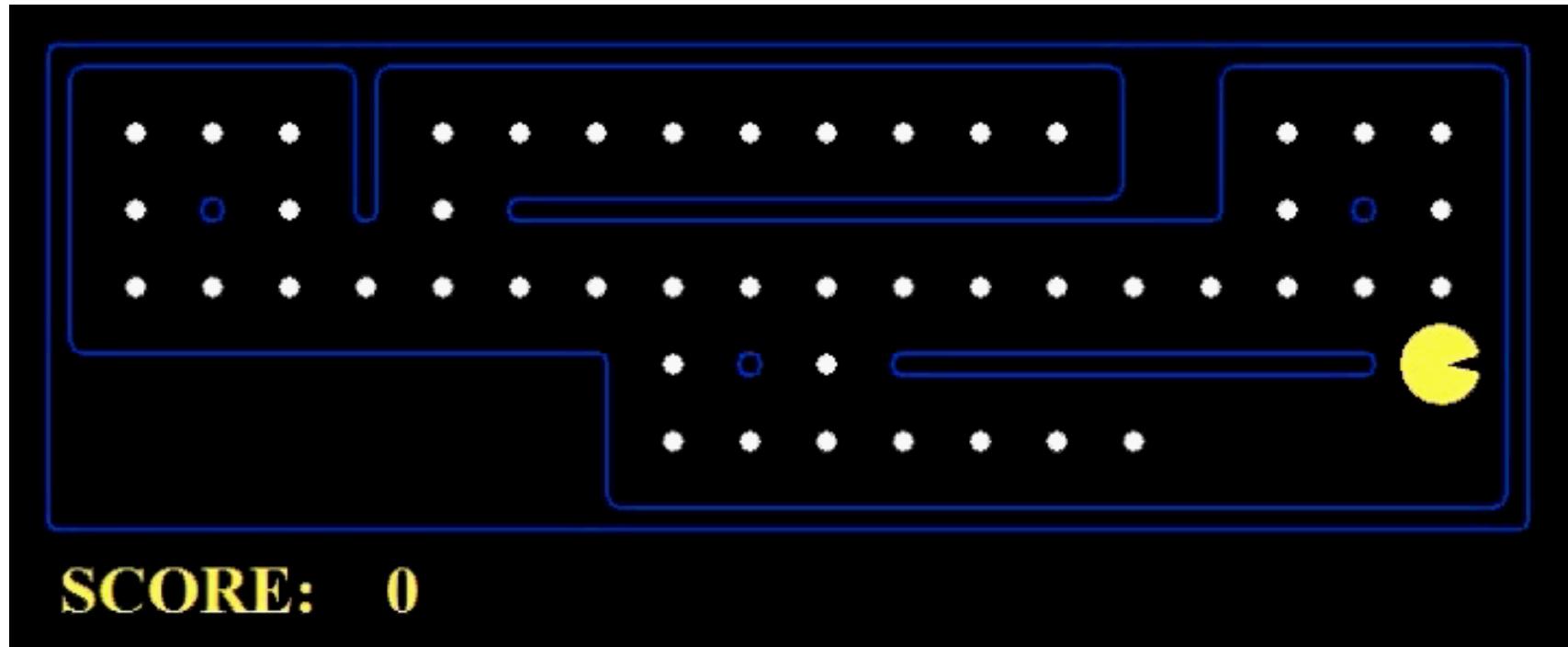
۱۰

یافتن یک مسیر تا یک غذا، اجرای مسیر، تکرار این مراحل تا فوردن همه غذاها

عامل هدف‌گرا (برنامه‌ریزی کننده)

۱۱

هدف. خوردن تمام غذاها با حداقل تعداد عملیات ممکن

پرسش کلاسی: عامل واکنشی یا برنامه‌ریز

۱۲

□ س. در هریک از موارد زیر تعیین کنید عامل ارائه شده از کدام نوع است: واکنشی یا برنامه‌ریزی کننده؟

- . i. یک عامل پکمن که همیشه به سمت نزدیک‌ترین غذا حرکت می‌کند.
- . ii. یک عامل پکمن که همیشه به سمت نزدیک‌ترین غذا حرکت می‌کند، مگر این که در مسیر حرکتش یک روح با فاصله‌ای کمتر از سه خانه وجود داشته باشد.
- . iii. یک عامل مسیریاب که تمام مسیرها تا مقصد را در نظر می‌گیرد و سپس کوتاه‌ترین مسیر را انتخاب می‌کند.

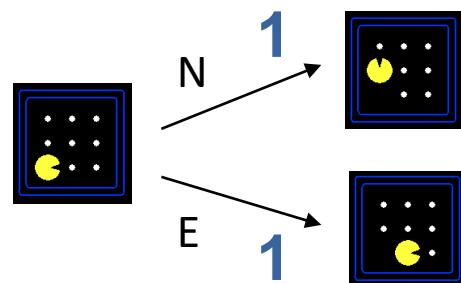
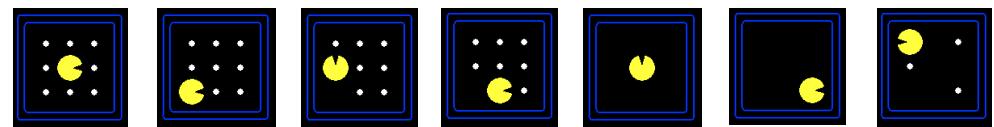
مسئل جستجو

۱۳

مسایل جستجو

۱۴

□ یک مسئله جستجو شامل موارد زیر است:

□ یک فضای حالت

□ یک تابع جانشین:

■ بیانگر عملیات قابل انجام در هر حالت و هزینه و نتیجه هر عمل

■ بیانگر چگونگی تغییر محیط در پاسخ به اعمال عامل

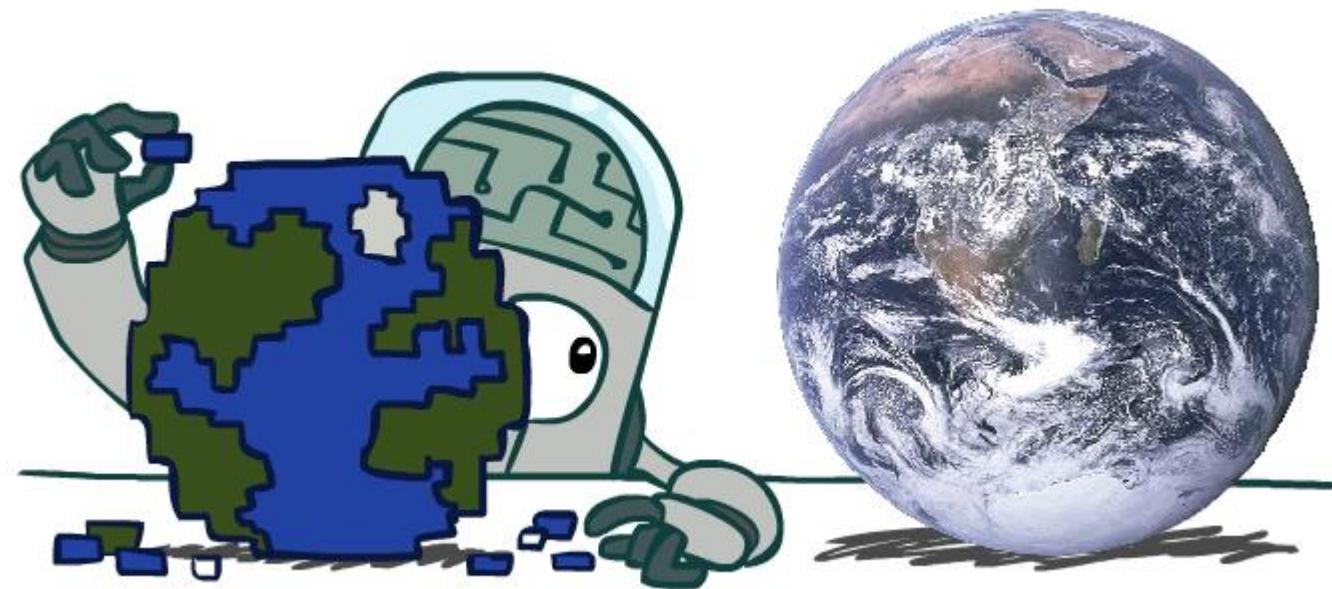
□ یک حالت شروع و یک حالت هدف

□ راه حل. دنباله‌ای از عملیات که حالت شروع را به یک حالت هدف تبدیل می‌کند.

مدل‌سازی (انتزاع)

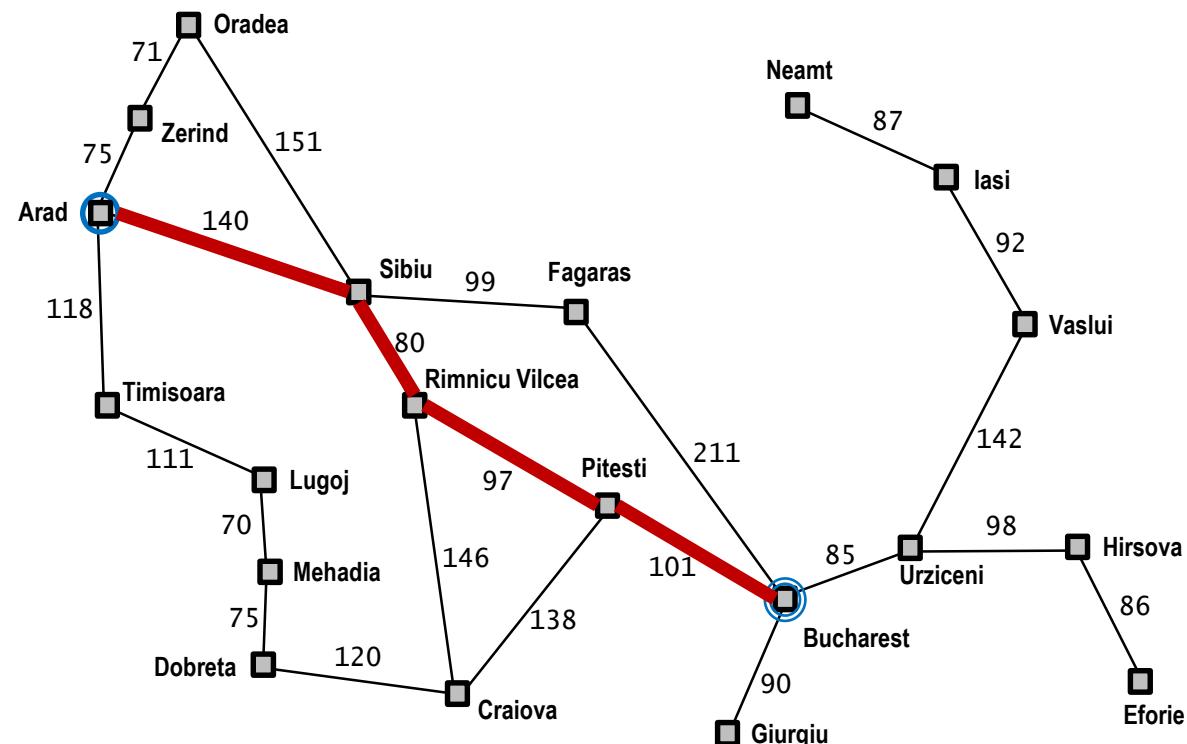
۱۵

- **مدل‌سازی.** مسائل جستجو تنها یک مدل از مسئله واقعی هستند.
- **حالات و عملیات انتزاعی** هستند!

مثال: مسیریابی در (وهمانی)

۱۶

فضای حالت

شهرها

تابع جانشین

جاده‌ها، رفتن به یک شهر همسایه

هزینه = فاصله

حالت شروع

آراد

آزمایش هدف

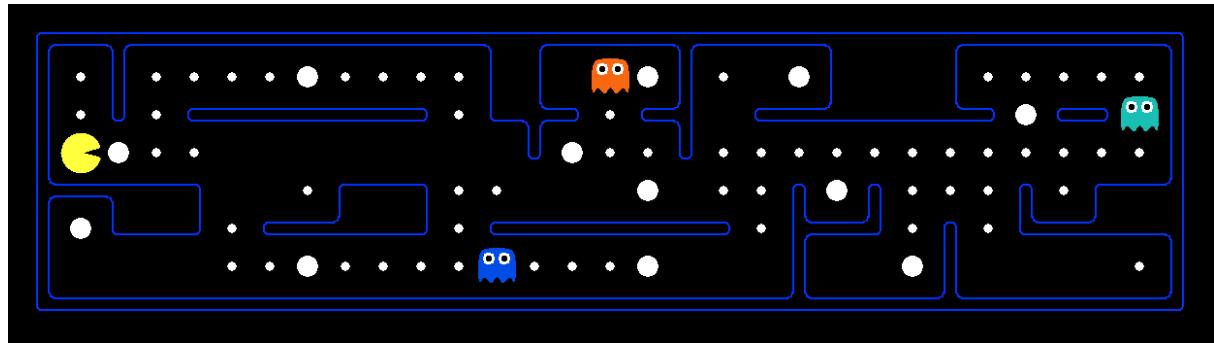
بودن در بخارست

راحل. یک مسیر از آراد به بخارست.

حالت مسئله

۱۷

- س. حالت مسئله شامل چه اطلاعاتی است؟
- ج. حالت مسئله تنها شامل جزئیات لازم برای جستجو است. [انتزاع]

- مسئله: مسیریابی
- حالت‌ها: زوج مرتب (x,y) بیانگر مکان عامل
- عملیات: شمال، جنوب، شرق، غرب
- حالت بعدی: به روز رسانی مکان عامل
- آزمایش هدف: آیا $(x,y) = (x_G, y_G)$ است

حالت مسئله

۱۸

- س. حالت مسئله شامل چه اطلاعاتی است؟
□ ج. حالت مسئله تنها شامل جزئیات لازم برای جستجو است. [انتزاع]

- مسئله: خوردن تمام غذاها

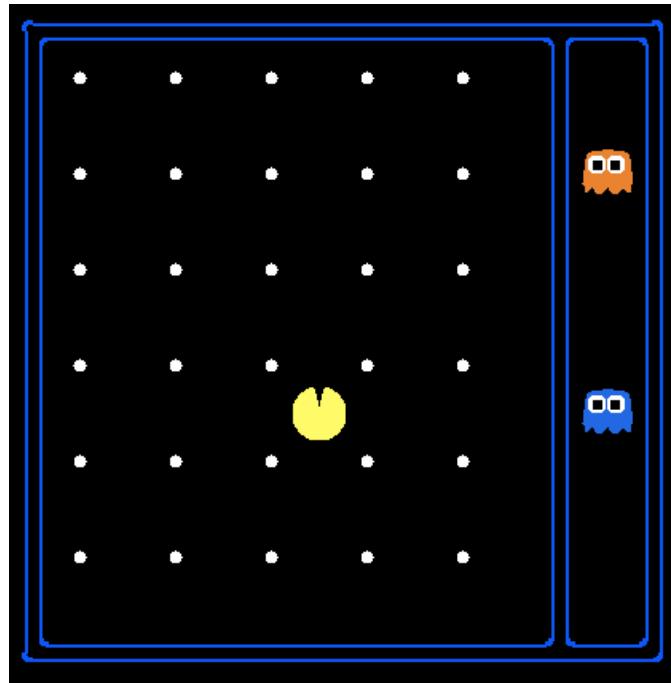
  - حالتهای مکان عامل + یک ماتریس بولی بیانگر این که در کدام خانه‌ها غذا وجود دارد
  - عملیات: شمال، جنوب، شرق، غرب
  - حالت بعدی: به روز رسانی مکان عامل و احتمالاً یکی از خانه‌های ماتریس بولی
  - آزمایش هدف: هیچ غذایی باقی نمانده باشد [همه عناصر ماتریس بولی برابر با `false`]

اندازه فضای حالت

۱۹

- اندازه فضای حالت. تعداد حالت‌های قابل دسترس از حالت شروع.

$$120 \times 4 \times 12^2 \times 2^30$$

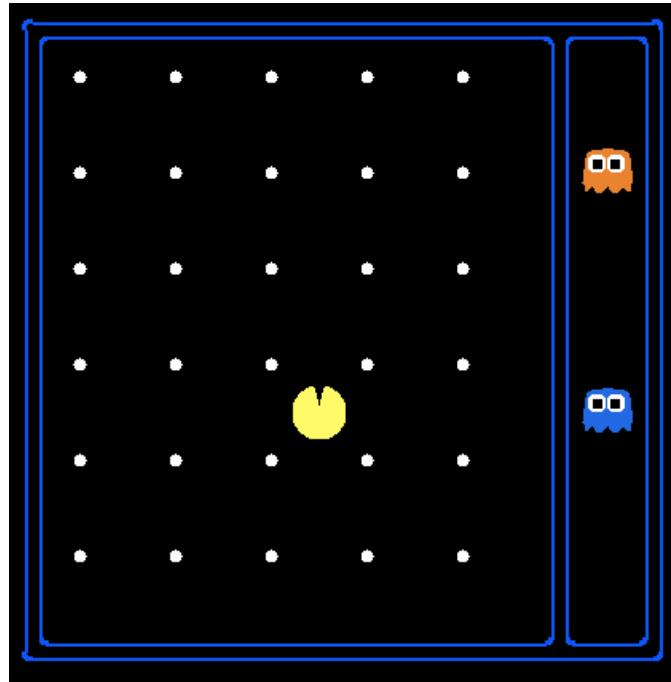
□ فضای حالت:

- مکان‌های ممکن برای عامل: ۱۲۰
- جهت‌های ممکن برای عامل: ۴
- حالت‌های ممکن برای ارواح: ۱۲
- تعداد غذاهای: ۳۰

اندازه فضای حالت

۲۰

- اندازه فضای حالت. تعداد حالت‌های قابل دسترس از حالت شروع.

- اندازه فضای جستجو:

۱۲۰

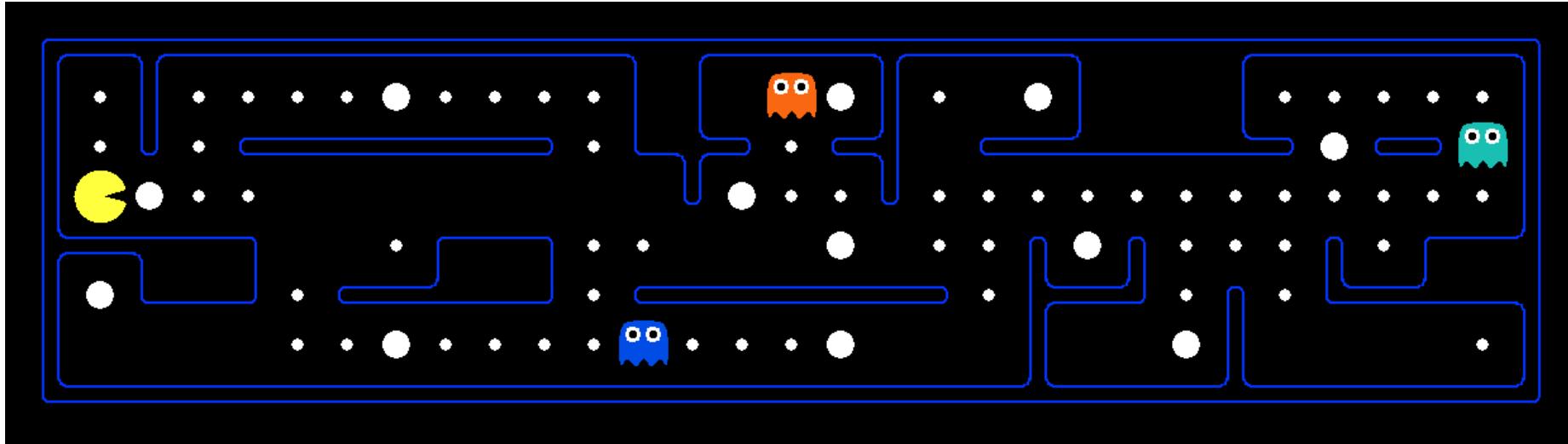
- مسئله مسیریابی:

۱۲۰ × ۲۳۰

- مسئله خوردن تمام غذاها:

پرسش کلاسی: عبور امن

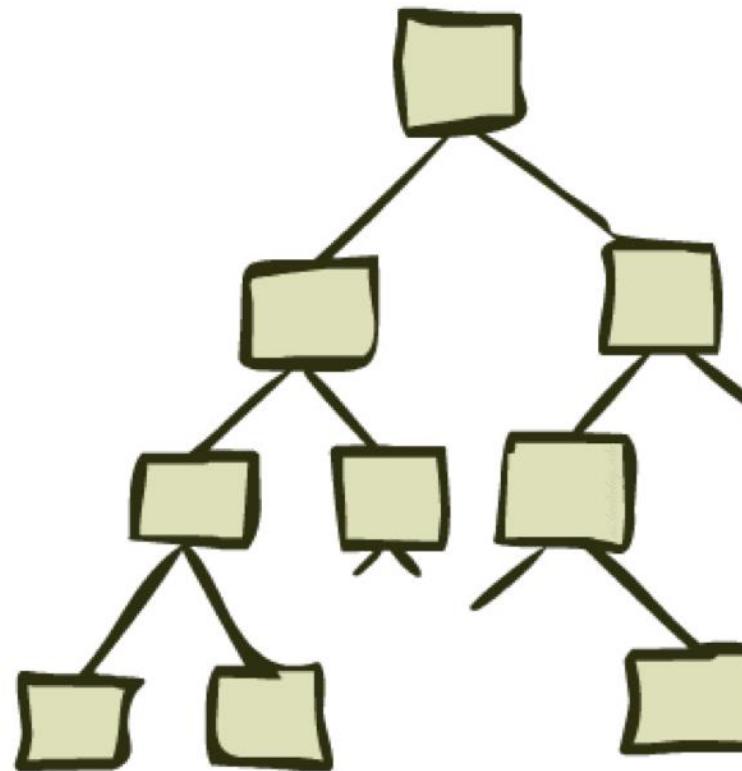
۲۱

- مسئله. خوردن تمام غذاها و در ترس نگه داشتن ارواح به طور همزمان.
- س. چه اطلاعاتی باید در حالتها ذخیره شوند؟
- مکان غذاها، مکان کپسول‌های انرژی
- مدت زمان باقیمانده از زمان ترس هر یک از ارواح!

گراف فضای مالت و درخت جستجو

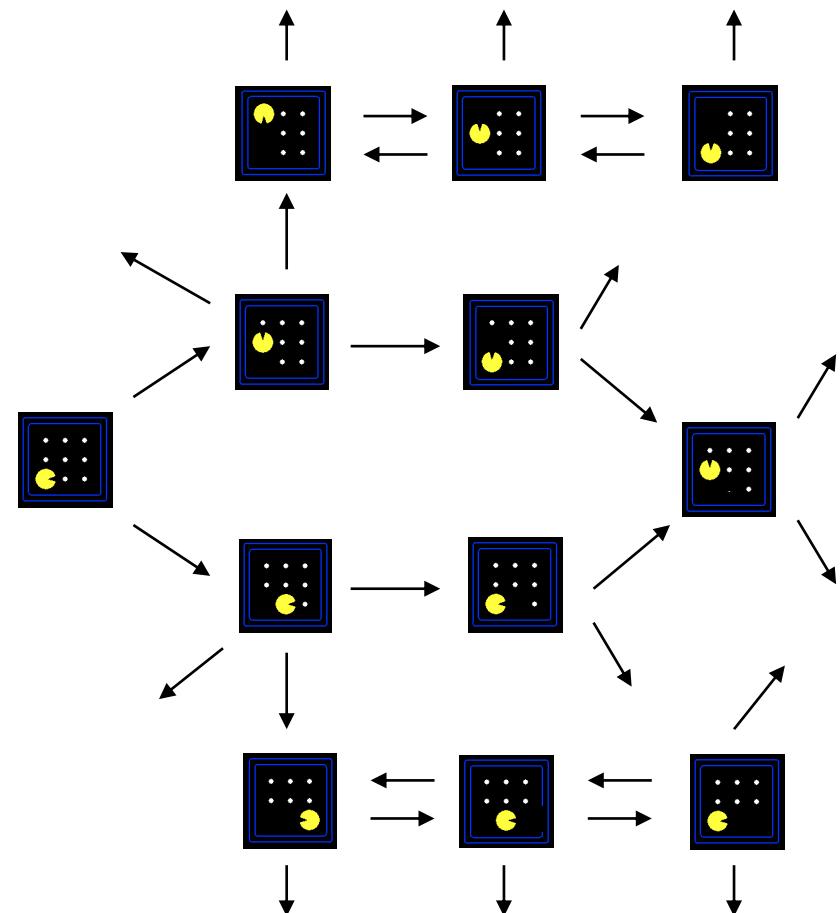
۲۲

گراف فضای حالت

۲۳

□ گراف فضای حالت. یک مدل ریاضی از مسئله جستجو

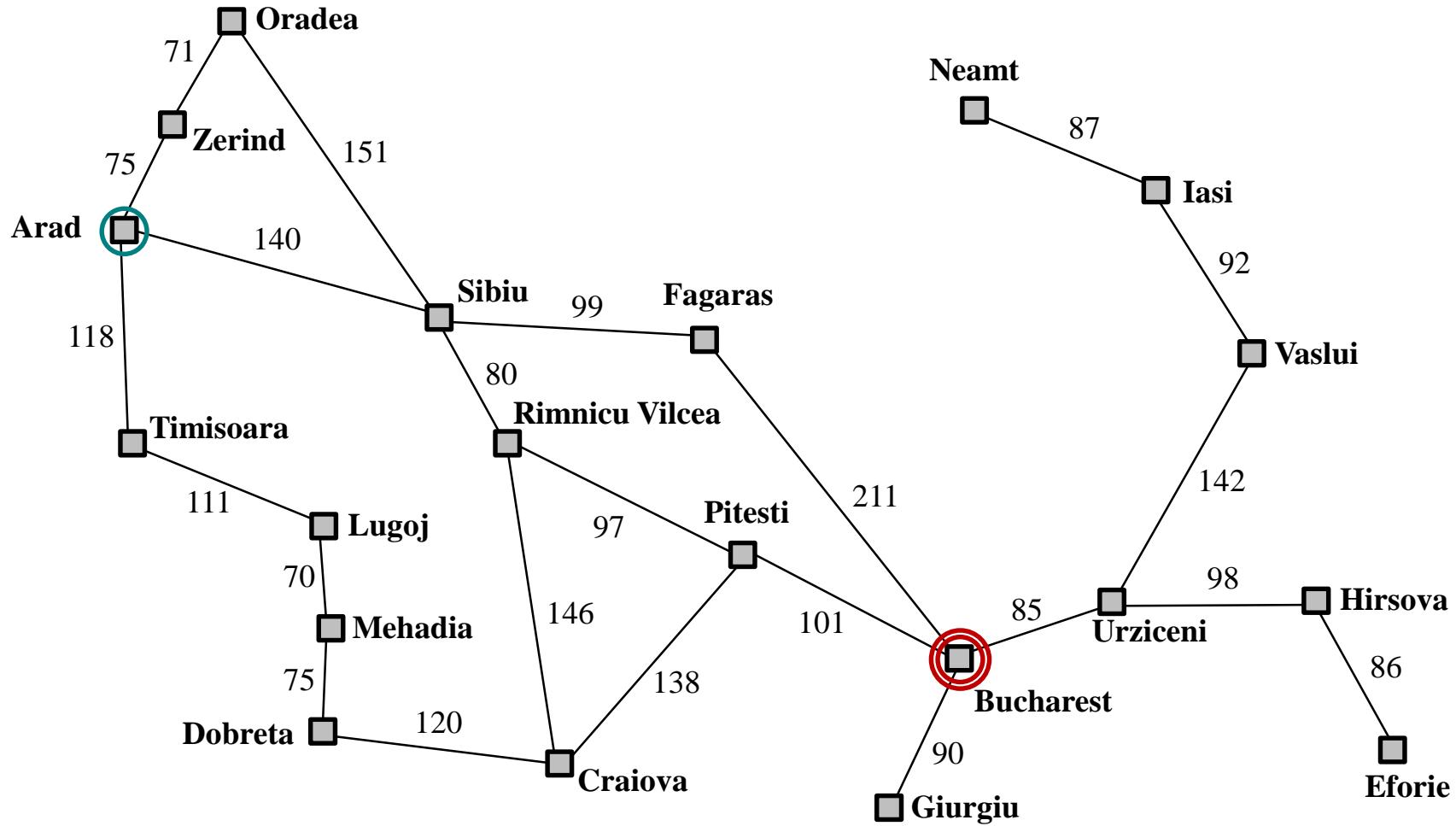

- رئوس: حالت‌های محیط (انتزاعی)
- یال‌ها: عملیات ممکن در هر رأس
- تابع حالت بعدی: رئوس همسایه
- حالت شروع: یکی از رئوس
- آزمون هدف: مجموعه‌ای از یک یا چند رأس

□ توجه. در گراف فضای حالت، رأس تکراری وجود ندارد!

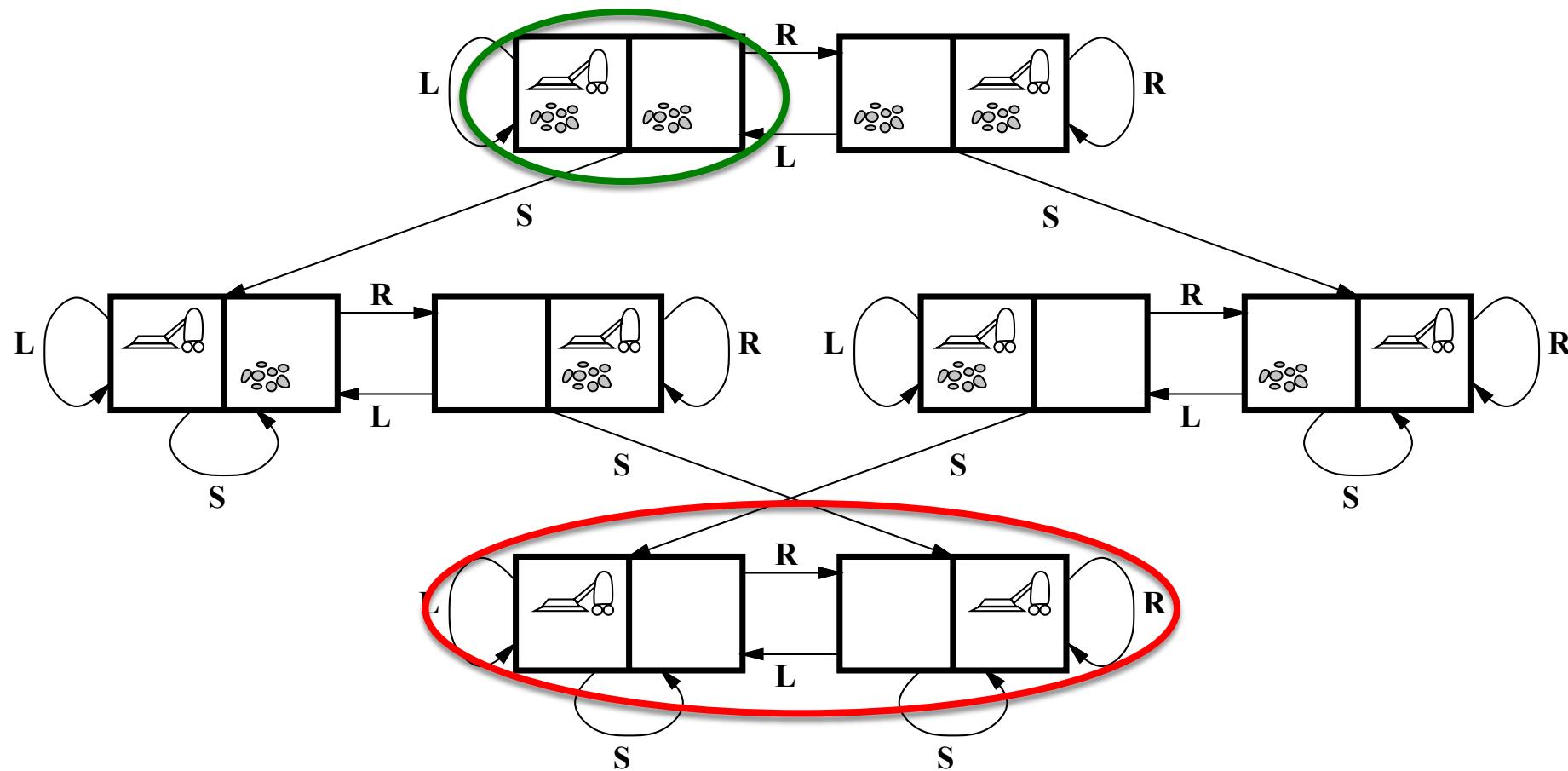
گراف فضای مالت: مسیریابی در رومانی

۲۴

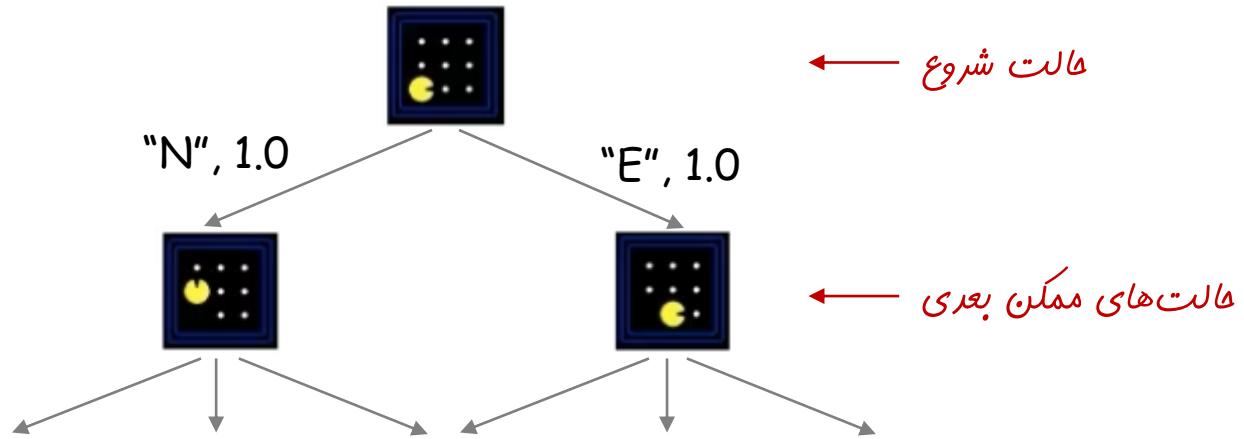
گراف فضای مالت: دنیای هکش

۲۵

درخت جستجو

۲۶

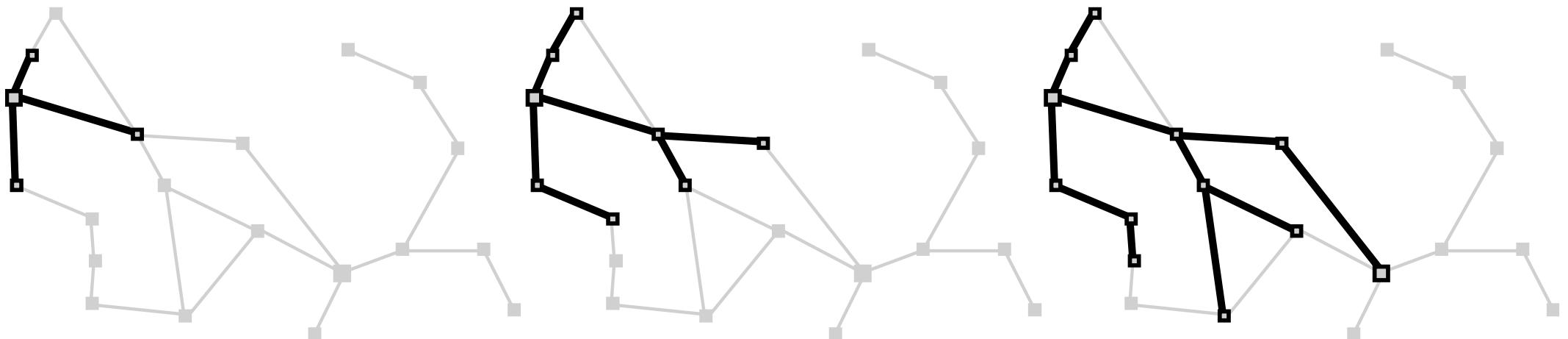
□ درخت جستجو.

- ریشه برابر با حالت شروع مسئله است.
- فرزندان یک گره متناظر با حالت‌های بعدی آن گره هستند.
- گره‌ها شامل حالت‌های مسئله هستند و مسیر رسیدن به آن حالت‌ها را نشان می‌دهند.
- در اغلب مسائل، ساختن تمامی درخت غیرممکن است!!!

گراف فضای حالت و درخت جستجو

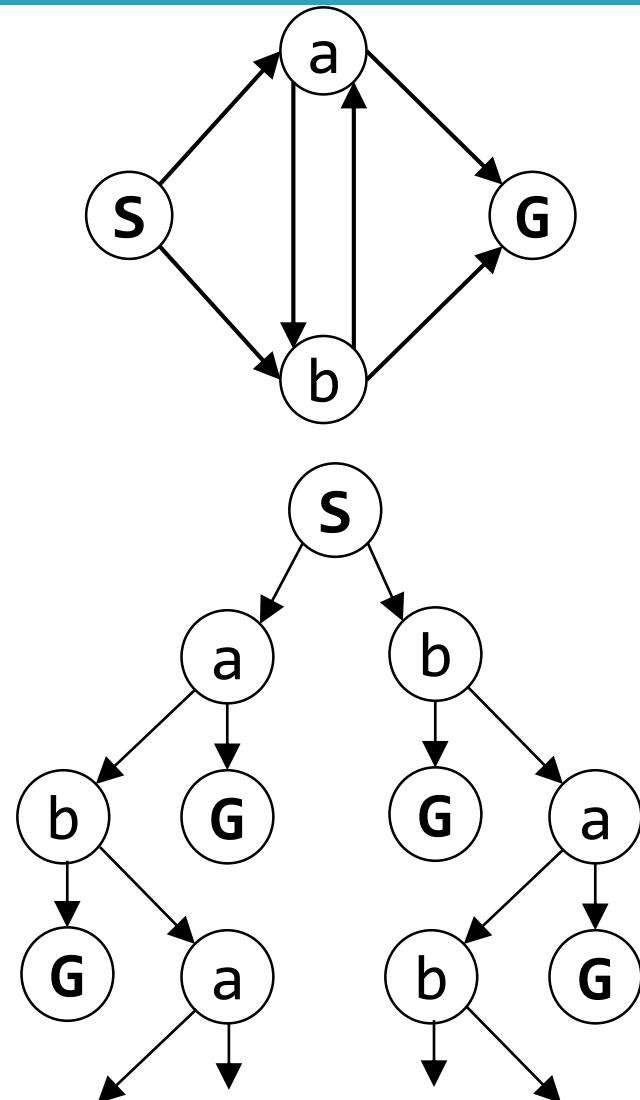
۲۷

توجه. گراف فضای حالت و درخت جستجو دو ساختار کاملاً متفاوت هستند و نباید با یکدیگر اشتباه گرفته شوند. □

پرسش کلاسی: گراف فضای حالت و درخت جستجو

۲۸

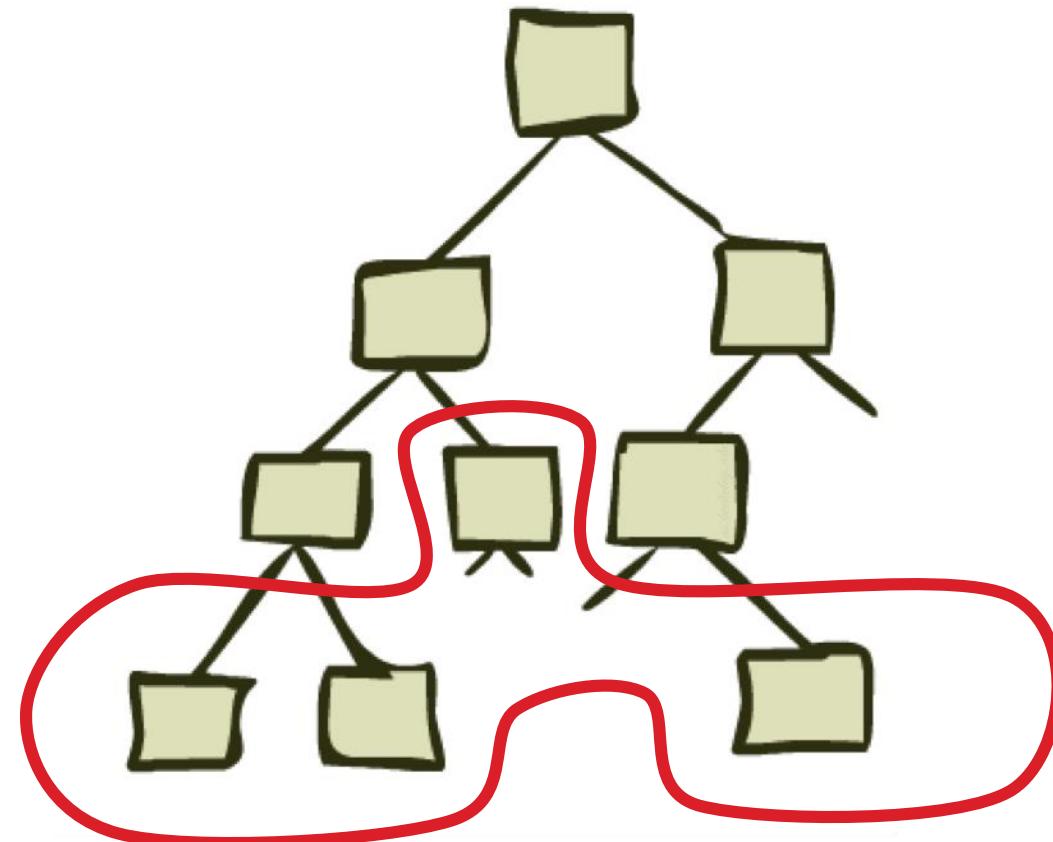
گراف مقابل با ۴ حالت را در نظر بگیرید: □

س. اندازه درخت جستجو (با شروع از S) چقدر است؟ □

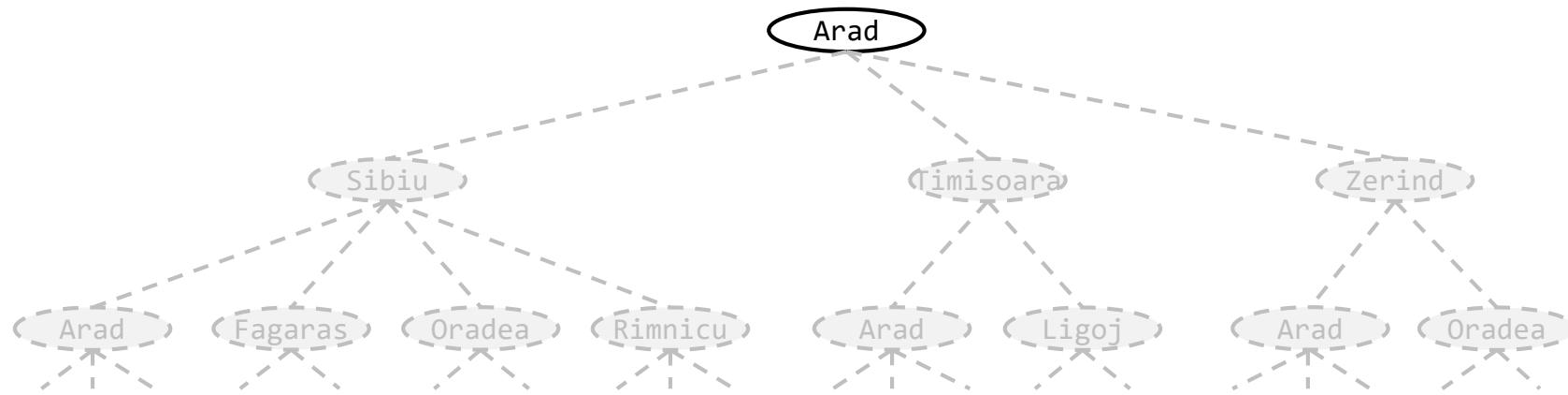
جستجوی درختی

۲۹

جستجوی فضای مالت با استفاده از درخت جستجو

۳۰

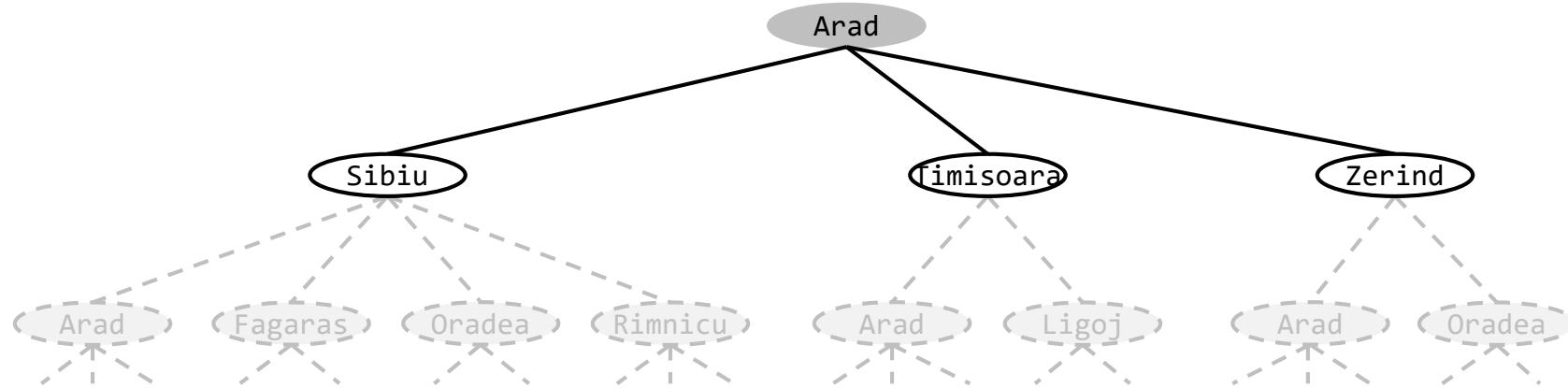

□ جستجو.

- انتخاب یک گره نامزد
- آزمایش هدف
- گسترش گره انتخاب شده

جستجوی فضای مالت با استفاده از درخت جستجو

۳۱

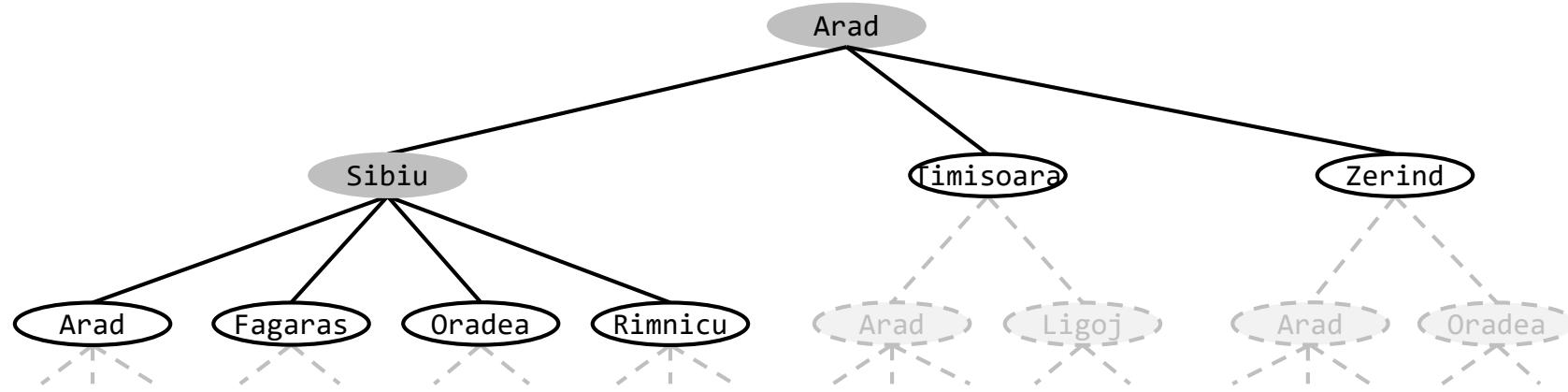

□ جستجو.

- انتخاب یک گره نامزد
- آزمایش هدف
- گسترش گره انتخاب شده

جستجوی فضای مالت با استفاده از درخت جستجو

۲۲

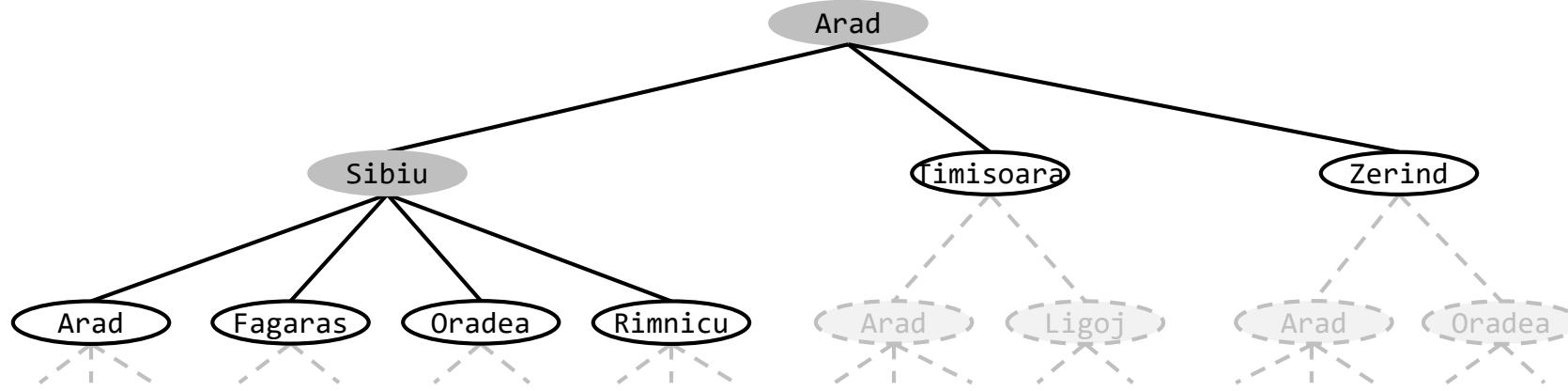

□ جستجو.

- انتخاب یک گره نامزد
- آزمایش هدف
- گسترش گره انتخاب شده

جستجوی فضای حالت با استفاده از درخت جستجو

۳۲


```
function TREE-SEARCH(problem, strategy) returns a solution, or failure
    initialize the search tree using the initial state of the problem
    loop do
        if there are no candidates for expansion then return failure
        choose a leaf node for expansion according to strategy
        if the node contains a goal state then return the corresponding solution
        else expand the node and add the resulting nodes to the search tree
    end
```

جستجو.

□ انتخاب یک گره نامزد

□ آزمایش هدف

□ گسترش گره انتخاب شده

الگوریتم عدمی جستجوی درختی

۳۴

```
function TREE-SEARCH(problem, strategy) returns a solution, or failure
    initialize the search tree using the initial state of the problem
    loop do
        if there are no candidates for expansion then return failure
        choose a leaf node for expansion according to strategy
        if the node contains a goal state then return the corresponding solution
        else expand the node and add the resulting nodes to the search tree
    end
```

هر بار کدام گره درخت باید گسترش داده شود؟

□ ایده‌های مهم.

- استراتژی گسترش دادن fringe
- ساختمان داده گره‌ها
- گسترش دادن گره‌ها

الگوریتم عدمی جستجوی درختی

۳۵

```
function TREE-SEARCH(problem) returns a solution, or failure
    initialize the frontier using the initial state of problem
    loop do
        if the frontier is empty then return failure
        choose a leaf node and remove it from the frontier
        if the node contains a goal state then return the corresponding solution
        expand the chosen node, adding the resulting nodes to the frontier
    end
```

هر بار کدام گره درخت باید گسترش داده شود؟

□ ایده‌های مهم.

- استراتژی گسترش دادن fringe
- ساختمان داده گره‌ها
- گسترش دادن گره‌ها

استراتژی‌های جستجو

۳۶

- استراتژی جستجو. ترتیب گسترش دادن گره‌ها.
  - ارزیابی یک استراتژی.
  - کامل بودن: آیا الگوریتم در صورت وجود راه حل، یافتن راه حل را تضمین می‌کند؟
  - بهینه بودن: آیا الگوریتم همواره کم‌هزینه‌ترین راه حل (راه حل بهینه) را پیدا می‌کند؟
  - پیچیدگی زمانی: یافتن راه حل به چه میزان زمان نیاز دارد؟
  - پیچیدگی حافظه: برای انجام جستجو به چه میزان حافظه نیاز است؟
- پارامترهای مهم.
  - b: حداکثر تعداد فرزندان یک گره در درخت جستجو
  - d: عمق کم‌عمق‌ترین گره هدف در درخت جستجو
  - m: حداکثر طول یک مسیر در فضای حالت (ارتفاع درخت جستجو)